

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 87

Tuzla, septembar/rujan 2020.

Cijena 1,00 KM

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Enver Kurtić (Kalesija)
Siniša Vareškić (Tuzla)
Damir Abdulahović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Ismet Memić (Sapna)
Samed Mehmedović (Srebrenik)
Miralem Džedović (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Senad Selimbašić (Kladanj)
Faruk Huskanović (Gračanica)
Denijal Fajić (Lukavac)
Almir Suljkanović (Doboj-Istok)
Faruk Mehanović (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovaacki.com
E-mail: info@lovaacki.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list "Lovac" oslobođen je dijela
poreza na promet

Strategija biodiverziteta do 2030

Obnova prirode će biti temelj plana oporavka EU od Koronavirusa

Evropska komisija je predstavila novu Strategiju za bioraznolikost do 2030. To je sveobuhvatan, ambiciozan i dugoročan plan za zaštitu prirode i obnovu ekosustava. Ona je okosnica evropskog zelenog plana i vodstva Evropske unije u međunarodnom zalaganju za globalna javna dobra i ciljeve održivog razvoja. Obnova prirode će biti temelj plana oporavka EU od pandemije Koronavirusa s obavezujućim ciljevima za obnovu oštećenih ekosustava, uključujući one koji su najbogatiji ugljikom, potom poboljšati stanje očuvanosti ili postići pozitivan trend u najmanje 30% zaštićenih staništa i vrsta u EU, posaditi najmanje 3 milijarde stabala poštujući pritom sva ekološka načela i štiteći šume, izbjeći usputni ulov zaštićenih vrsta ili ga smanjiti na razinu koja omogućuje potpuni oporavak vrsta i ne ugrožava njihovo stanje očuvanosti. Zastupnici EU poručuju da zeleni plan mora biti u središtu svakog paketa za oporavak od uticaja pandemije. Evropska unija će pomoći Bosni i Hercegovini i ostalim zemljama Balkana da zaštite svoje biodiverzitete, predviđeno je „Strategijom biodiverziteta 2030“, koju je predstavila Evropska komisija.

„Čineći prirodu ponovo zdravom ključno je za naše fizičko i mentalno dobro stanje i ona je naš saveznik u borbi protiv klimatskih promjena i izbijanja bolesti. Ona je u središtu naše strategije rasta, Evropskog zelenog dogovora, i dio je evropskog oporavka koji vraća više planeti nego što od nje uzima“, kazala je tim povodom predsjednica EK Ursula fon der Lajen.

Iz Brisela je poručeno da klimatske promjene, nezabilježeni gubici biodiverziteta, širenje katastrofalnih pandemija šalju jasnu poruku – da je vrijeme da se popravi narušen odnos sa prirodom. „Strategija biodiverziteta“ će staviti evropski biodiverzitet na put oporavka do 2030, za dobrobit ljudi, klime i planete Zemlje. Ukazujući na značaj zdrave biološke raznolikosti, iz Brisela ističu da je to od suštinskog značaja za život – od biodiverziteta zavisi ne samo planeta, već i ekonomija. Napominju da polovina globalnog bruto domaćeg proizvoda zavisi od prirode. Ističu da gubimo prirodu kao nikad ranije zbog neodrživih ljudskih aktivnosti. Kao primjer su istakli da je globalna populacija divljih životinja u posljednjih 40 godina opala za 60%, a da je milion vrsta pod rizikom od istrebljenja. Tokom strogih mjera karantne koje su se provode diljem Evrope, pokazalo da je onečišćenje zraka smanjeno zbog smanjenog prometa i drugih aktivnosti. Evropski gradovi su zabilježili znatna smanjenja koncentracije dušikova dioksida (NO₂), neki i za polovinu. Zatvaranje ureda, prestanak industrijske aktivnosti i značajno smanjenje putovanja doveli su do smanjenja emisija CO₂.

Novom Strategijom je predviđeno da uspostave zaštićene oblasti najmanje po 30% zemljišta i voda Evrope, da se obnove narušeni ekosistemi time što će se povećati organska poljoprivreda, prepoloviti upotreba pesticida, posaditi tri milijarde stabala do 2030... Iz EK napominju da su građevinarstvo, poljoprivreda i hrana i piće oblasti koje su veoma zavisne od prirode. Paket oporavka i obnove u središtu ima zeleni plan kako bi se potaknulo gospodarstvo i borba protiv klimatskih promjena.

U vezi između gubitka bioraznolikosti i širenja bolesti jasno je da je otpornost našeg društva na rizike od izbijanja zoonoza s pandemijskim potencijalom oslabljena demografskim i gospodarskim faktorima. Oni vrše pritisak na ekosustave i dovode do neodrživog iskorištavanja prirode, uključujući krčenje šuma i nezakonitu ili slabo reguliranu trgovinu divljim vrstama. Za zdravo društvo trebamo zdrave ekosustave. Trebamo dovoljno divljih životinja i dovoljno prostora za njih. Tako ćemo biti zaštićeni od bolesti kojima nije mjesto među ljudima i to će pridonijeti sprečavanju pandemija. Globalna trgovina divljim vrstama i loše kontrolirane „mokre“ tržnice, na kojima se prodaju riba, domaće i divlje životinje, također su velik faktor rizika od širenja bolesti.

Myko In San

Pedeseti radni sastanak

Početkom avgusta, u prostorijama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK, održan je radni sastanak predstavnika Saveza lovačkih društava TK sa resornim ministrom Šakić Mustafom. Sastanak je upriličen zbog nastojanja prevazilaženja problema kojeg imaju lovačka društva „Toplica“ Živinice, „Sokolina“ Kladanj i „Zelemboj“ Banovići u dijelu lovišta koji spada pod Posebno lovište „Konjuh“, kojim gazduje JP „Šume“ TK d.d. Kladanj. Dogovoreno je da će Vlada Tuzlanskog kantona pomoći u rješavanju ovog problema u koordinaciji sa Vladom Federacije BiH, koja je svojom Odlukom ustanovila Posebno lovište „Konjuh“.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna Čeka koja plijeni svojom ljepotom i funkcijom

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna Čeka koja se voli i s koje se s uspjehom lovi

Od 13 čeka u Grupi „Goduš“-LD „HMC“ Sapna prvu je izgradio iskusni lovac Asim Omerović, svjestan koliko visoke čeka imaju veliki značaj u lovištima, prvenstveno iz ugla sigurnosti lova, vodeći računa da bude visoka najmanje 4 metra, na uzvisini i blago zaklonjena, kao i o ostalim pogodnim dimenzijama od 200x120 cm. Ovu funkcionalnu zatvorenu visoku čeku je sam izgradio na nekadašnjem guvnu njegovog djeda Rašida, na lokalitetu Podosojnice.

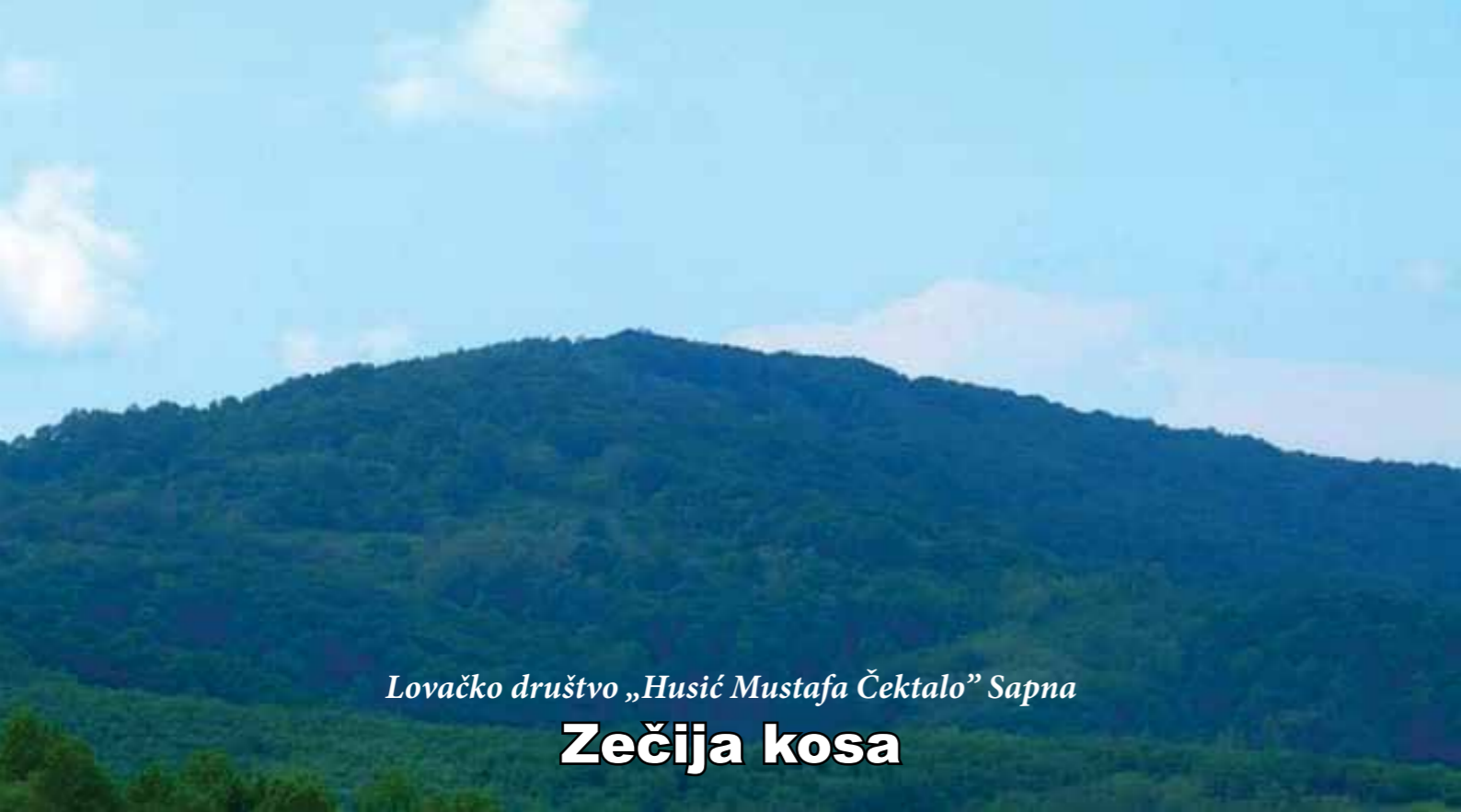
M. Ibrišimović

Na fotografiji je izuzetno lijepa i funkcionalna čeka koju su izgradili lovci Lovačke grupe „Sapna I“ na lokalitetu Pečujine na obroncima Majevice. Izgradnju i uređenje je u potpunosti finansirao Mahmutović Zenun, lovac Grupe. Izgradnja podrazumijeva i obližnji sto, a ako se svemu doda i potočić jasno je da se radi o mjestu u prirodi koje plijeni svojom ljepotom, i ne samo lovce nego i planinare, izviđače, gljivare... sve druge zamorene i otuđene u gužvi digitalne civilizacije.

M. Ibrišimović

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo” Sapna Zečija kosa

U lovištu Munjača Lovačkog društva „HMČ” Sapna, livade, brežuljci i proplanci su pravi ukras prirode a jedan brežuljak je lovcima veoma drag, koji se od pamtivjeka zove Zečija kosa. Nalazi se na padinama istočnog

djela lovišta i veoma je značajan za lovne aktivnosti. Isto tako, Zečija kosa ima veliki značaj kroz prošlost u smislu življenja i opstanka na ovim prostorima. Lovačko stasanje, snalaženje, početno znanje u vještini lovovanja se sticalo upravo tu, a to se u prošlosti pokazalo od sudbonosnog značaja, a naročito u Drugom svjetskom i posljednjem odbrambeno-oslobodilačkom ratu. Na ovim prostorima, pored bogate prošlosti njihovih prethodnika, nastale su tri velike lovačke grupe: „Vitinica 1“, „Vitinica 2“ i „Vitinica 3“. Ukupno imaju oko stotinjak veoma vrijednih i umješnih članova. Svima njima, kao i njihovim kolegama iz okruženja, rođacima i prijateljima, Zečija kosa je svetinja.

Lovačka grupa „Vitinica 1“

Iznad svega vrijedni i aktivni, koji su iz dana u dan sve više u lovištu posvećeni uzgoju, zaštiti divljači i uređenju i izgradnji lovnotehničkih objekata.. Ovih dana puno aktivnosti su usmjerili na dogradnju i uređenje lovačke kuće koja se nalazi na jednom od obronaka Zečije kose. Pored toga,

bili su aktivni na izvorištu u Nevoljini pored lokalnog puta Kovačevići-Kiseljak. Radovi su u završeni i sada se već pored

izvorišta odsjeda uz drugarski eglen i roštilj. Za sve posebne zasluge pripadaju uglednom lovcu u Društvu, Kahrmanović Hazimu, koji je obezbjedio i materijalna i novčana sredstva.

Lovačka grupa „Vitinica 2“

Jedna od osnovnih jedinica LD „HMČ” Sapna koja maksimalno ispoljava svoje aktivnosti na uzgoju, razvoju i širenju divljači u lovištu. Veliki značaj pridaje prihrani divljači i redovnom zasijavanju obradive površine nedaleko od

Zečije kose na njivama Bjeljevinama. Ovih dana, pored lova na šumskog princa, svoje aktivnosti lovci ove Grupe su usmjerili na uređenje unutrašnjosti i okoliša lovačke kuće. U sklopu toga kamenom zidaju veoma lijep lovački gril. Lovačku kuća su sagradili u rejonu Klanca, takođe jednom od prelijepih i značajnih proplanaka Zečije kose, gdje rado odsjedaju ljubitelji

prirode i lova. U toku je izgradnja putne trase Marnići-Zečija kosa pa su i tu su lovci aktivni zajedno sa ostalim mještana Vitinice. Aktivnostima rukovodi Omerović Omer, jedan od uzornih lovaca, a i ostali članovi od najmlađih do najstarijih su

uključeni kako radom tako i materijalno-novčanim sredstvima u izgradnji ove veoma značajne putne trase.

Lovačka grupa „Vitinica 3“

Lovačka kuća Grupe „Vitinice 3“ je sagrađena prije posljednjeg odbrambeno-oslobodilačkog rata ali su je tokom 92. godine spalili nečasni ljudi pomračena uma.

Po osnivanju LD „HMČ“ Sapna nekoliko istinskih zaljubljenika u lov i prirodu bili su odlučni da obnove lovačku kuću „Brezaci“, koja se nalazi sa sjeverne strane Godušskog visa. A Vis je brat bliznac Zečije kose, koji se nalazi suprotno od Kose i veoma je bitan vrh jer su tu mnoge generacije stasale i lovile. Danas je lovačka kuća „Brezaci“ veoma lijep i funkcionalan lovnotehnički objekt koji služi druženju i lovu. Ovih dana članovi ove Grupe su dovršili radove na veoma lijepoj lovačkoj nadstrešnici koja je izgrađena na uzvišenju Pečina lokacije Stražba.

Izuzetno su aktivni i lovci ostalih 10 grupa. Odnosno, sav plodonosan rad LD „HMČ“ Sapna se bazira na aktivnostima svih 13 njegovih osnovnih jedinica tako da je teško izdvojiti ikoga u realizaciji planova Društva u uzgoju, razvoju, širenju i zaštiti divljači, izgradnji i uređenju lovnotehničkih i lovnouzgojnih objekata u lovištu, kao i u uzgoju i obuci rasnih lovnih pasa.

A.O.

Lovačko društvo

„Husić Mustafa Čektalo“ Sapna

Husmin odstrijelio štetočinu šakala

Podno Baljkovice, u rejonu Tijanići, mladi lovac Mujčinović Husmin, član Grupe „Nezuk“, u lovu na šumskog princa, imao je nesvakidašnji odstrjel. Tokom osmatranja s visoke čeke, na udaljenosti preko 200 metara uočio je šakala u pokretu, do sada rijetku štetočinu u ovom lovištu. Ne dvoumeći se, koristeći mehanički nišan, opalio je i pogodio. U čeljustima ovog predatora nalazila se otkinuta glava laneta. Prethodno, dolazeći na čeku čuo je glasanje preplašene srne. Obdukcijom je ustanovljeno je da se ostatak laneta nalazio u utrobi ove velike štetočine. Na fotografiji su, pored odstrijeljenog šakala, strijelac Mujčinović Husmin i Osmanović Vahidin.

A.O.

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac Šakala sve više, srneće i zečije divljači sve manje

U lovištu Gradašnica, kojim upravlja LD „Jelen“ Gradačac, sve više se primjećuje štetočina šakal, a naročito u ravničarskim predjelima Posavine; Jakovice Avramovina i Tramošnica. Ipak, nije čest odstrjel ovog predatora. Prebrojavanjem divljači lovci su evidentirali manji broj srneće i zečije divljači u odnosu na ranije stanje. Lovci ukazuju na činjenicu da šakal, u vrijeme reprodukcije divljači, tamani mlade

zečeve i lanad. Organizirano izlazeći u lovište na odstrjel štetočina, mladi lovac Ibreljić Smajo, član LS „Sibovac“, u avgustu je na terenu Sibovca odstrijelio mladog šakala (na prvoj fotografiji), a u drugom dijelu lovišta Posavine, u lovištu Gradašnica zvanom Jakovice, iskusni lovac Muharemović Rednan, odstrijelio je starog i opreznog šakala (na drugoj fotografiji prvi s desna zajedno sa Omeragić Amirom, predsjednikom LS „Sibovac“).

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac

Vanredni lov crne divljači

U prošlom broju Lovca je bilo riječi o povećanju broja divljih svinja u lovištu Gradašnica i velikim štetama koje one nanose na poljoprivrednim usjevima. LD „Jelen“ Gradačac je o tome upoznalo SLD TK, resorno Ministarstvo TK i resornu gradsku Službu u Gradačcu. Nakon uspješne koordinacije krajnji rezultat je izdato Rješenje od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede FBiH, kojim se odobrava LD „Jelen“ Gradačac odstrjel 30 divljih svinja, u periodu od 20. do 23. avgusta ove godine. Nakon toga je Stručna služba Društva (predsjednik Kunovac Saša) donijela Uputstvo o vanrednom lovu divljih svinja. Na osnovu njega lov je obavljen prigonom, bez lovnih pasa (lovci pogoniči i lovci strijelci), u grupama od po 20 lovaca, bez pomjeranja s čeka. Pogoniči nisu smjeli nositi oružje, a rukovodili su koordinatori i lovovođe revira. Za četiri lovna dana u ovom velikom vanrednom lovu su učestvovala 253 lovca, a ukupno je odstrijeljeno 10 divljih svinja. Prema mišljenju učesnika lova, plan nije ispunjen zbog bujne vegetacije i donekle jer se lovilo bez kerova i u radne dane. U lovištu Revira III je odstrijeljeno sedam divljih svinja, zahvaljujući uspješnoj organizaciji lova od strane koordinatora Dinić Mesuda. Sve aktivnosti su pratili lovni inspektori TK, predstavnici SLD TK i resornog Ministarstva FBiH.

Na fotografiji su lovci Revira III, koji su u lovištu Krečane Donje za jedan dan odstrijelili četiri divlje svinje.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac

Aljo i Ivo kao braća

U današnje vrijeme rijetkost je iskreno prijateljstvo. Među lovcima se ono posebno njeguje a ipak se ne sreće u takvoj mjeri kao što je jaranstvo Bijeljić Alije i Crljić Ive. Kao što sami ističu vole se, poštuju i paze kao braća. Komšije su i članovi Sekcije „Vučkovci“. Prekaljeni lovci i u lovu su često zajedno, a kad se lovačke strasti smire, kad Alju malo dokuči rakija „veselica“, svi zapjevaju njima omiljenu pjesmu „Ah moj Aljo crne oči“.

Adil Turbić

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac
Nova hranilica i nadstrešnica

Lovačka sekcija „Međida Srednja i Gornja“ ne prestaje s aktivnostima jer sloga i volja prave čuda. Svoj Revir IV su obogatili s još jednom automatskom hranilicom na lokaciji Prokop i jednom funkcionalnom nadstrešnicom i stolom. Rade i ličnim sredstvima kupuju i grade. Kupili su plac za lovačku kuću koju planiraju izgraditi na lokaciji Avrići, odmah po izlasku geometra na teren.

Bajro Subašić

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići
Otac i sin u jednom lovu odstrijelili po srndaća

Porodica Lugavić Šahima je poznata tradicionalna lovačka porodica. Od njegovog oca Omera, koji je počasni lovac, do sina Nihada, koji je relativno mlad lovac ali izuzetno vrijedan, o čemu svjedoči deset hranilišta za srneću divljač i dvadesetak solila koje je izgradio. Lovca Šahima svi poznaju po nadimku Zijo, a poznat je i po tome što rado ustupa kamion i džip za potrebe Društva. Osim toga, dao je veliki doprinos u razvoju lovstva u svojoj Sekciji „Grad“, u obnavljanju lovnih objekata i izradi novih. Srećna sudbina je htjela da otac i sin, Šahim i Nihad, u lovu na srndaća, 8. i 9. avgusta, odstrijele po jednog srndaća. U subotu, u večernjim satima, Šahim je odstrijelio srndaća u rejonu Bošnjevac Revir 1 (na fotografiji), a potom, odmah ujutro, u nedjelju, njegov sin Nihad je odstrijelio srndaća na lokalitetu Lokve kod Dženarika.

Mihret Herić

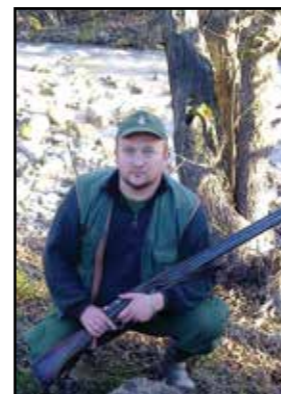

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Tuzla“ Tuzla

Piše: **Selver Pirić**

Skupština

Početkom juna, u lovačkom domu na Staroj Majevidi, u povodu svečanog otvaranja proširenog i adaptiranog lovačkog doma i njegovog okoliša, održana je redovna izvještajno-izborna Skupština LD „Tuzla“.

Osim delegata Skupštine prisustvovali su i članovi Upravnog odbora i komisija Društva. Usvojen je Izvještaj o radu Upravnog odbora i svih komisija za 2019., Finansijski izvještaj za 2019., Finansijski plan za 2020. i planovi rada Upravnog odbora i komisija za 2020. godinu. U izbornom dijelu Skupštine izabrano je novo rukovodstvo Društva. Za predsjednika je izbran Vareškić Siniša, a za njegovog zamjenika Ćorbić Seid.

Lov na srndaća

Tokom ovosezonskog lova na srndaća ispunjena je kvota odstrjela u četiri lovna dana. Lov na ovu omiljenu plemenitu divljač,

uz učešće domaćih lovaca i gostiju, obilovao je odstrjelima izuzetno lijepih trofeja

Lov na prepelicu

Po okončanju lova na srndaća počeo je lov na prepelicu. Ovaj atraktivan lov zahtjeva od lovaca posebnu vještinu ali i važno aktivno učešće njihovih pomagača, obučenih pasa ptičara. Uspješno se lovilo i

uglavnom na lokalitetu Gornje Tuzle i Simin Hana, gdje je posljednjih godina primjećeno znatno povećanje broja prepelica.

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

Piše: **Damir Huremović**

Uneseno 700 fazana

Lovačko društvo „Spreča“ Kalesija sada ima oko 800 lovaca i čini ga osam sekcija.

Povećanjem broja članova i uticajem učestalih raznih elementarnih nepogoda u posljednje vrijeme, povećala se i potreba za vještačkim uzgojem divljači i njenim unošenjem u lovište. Uzgoj i zaštita divljači obuhvata sve mjere i radnje

kojima se pomaže razmnožavanje i opstanak divljači propisano lovnogospodarstvenom osnovom. Sredstva koje je Društvo obezbijedilo iskorištena su za nabavku fazanske divljači stare 10 nedelja u ukupnom broju od 700 jedinki. Da bi se ispoštovali svi propisi i fazanska divljač pripremila za puštanje u prirodu, izgrađeno je i prihvatilište rezervatskog tipa gdje se vrši privikavanje divljači na uslove u prirodi i podivljavanje. Izgrađeno je na lokalitetu Sprečkog polja u zoni odgovornosti Sekcije „Rainci“. Brigu oko prihvata i puštanja fazana preuzeli su lovci Grupe „Donji Rainci“, na čelu sa Suljkanović Zaimom. Prilikom puštanja fazana, pored svih članova Grupe, bio je prisutan i lovovoda Sekcije Humić Zet, koji je tom prilikom istakao da je u sklopu lovnih aktivnosti na prvom mjestu briga o divljači i zaštita prirode. Za naredni period je planirano da se u zoni ove Sekcije izgradi još lovnotehničkih objekata, a kako bi se stvorili što povoljniji uslovi za opstanak zdrave i trofejne divljači.

Sekcija „Rainci“

Da bi se stekli što bolji uslovi za lov srneće divljači lovci Sekcije „Rainci“, Grupa Meškovići, izgradila su tri visoke čeke. Čeke su podignute na južnim padinama Majevice, u zoni odgovornosti Grupe. Sredstva su obezbjedili članovi Grupe, a to ističe grupovođa

Muharem Čamdžić. Takođe, izgradili su i nadstrešnicu sa stolom i desetak solila i hranilica. Da se trud isplatio dokaz su i odstrijeljeni srndaći u medalji. Sreću i vještinu je ovaj put imao Čamdžić Mujo, koji je odstrijelio kapitalnog srndaća.

Sekcija „Seljublje“

Lovci Sekcije „Seljublje“, Grupa „Seljublje“, i ove lovne sezone u lovu na srndaća su pokazali iskustvo, vještinu i pravilan način gazdovanja i ophođenja prema divljači. Redovnim čišćenjem terena od predatora

i stetočina u lovištu i redovnim iznošenjem hrane stvoreni su uslovi da se izvrši odstrjel kapitalnih primjeraka srneće divljači. Ovaj put sreća se osmjehnula Smajić Emiru, koji je na lokalitetu Dolovi odstrijelio prelijepog srndaća.

Sekcija „Kalesija“

Lovac sekcije „Kalesija“, Irfan Omerović, na lokalitetu Crvena zemlja, odstrijelio je trofejnog srndaća šesterca. Ovo je Irfanov peti odstrjel ove plemenite divljači u lovačkoj karijeri. Iako se nalazi na privremenom

radu u Austriji, voli da nađe vrijeme za lov i druženje sa kolegama lovcima.

Sekcija „Tojšići“

Lovna sezona na srneću divljač u LD „Spreča“ Kalesija je bila veoma uspješna. Rezultati s terena su pokazali da se redovnim aktivnostima na zaštiti divljači i uređenju lovišta stvaraju dobri uslovi za srneću

divljač. Brojna solila i hranilišta dokaz su da trud daje rezultate. Lovac i sekretar Secije „Tojšići“, Zulfić Samir, na lokalitetu Lipik podno Visa u Požarnici, odstrijelio je srndaća šesterca. Odgovornost prema divljači i prirodi uzvratila je ovim prelijepim lovačkim trofejom.

U Sekciji „Memići“ tri generacije lovaca

Halid Mehmedović, član LD „Spreča“ Kalesija 1973. godine, istaknuti je i uzoran lovac. U dva mandata je bio predsjednik Sekcije „Memići“. U svojoj dugogodišnjoj lovačkoj karijeri istakao se u mnogim aktivnostima koje su doprinjele razvoju kalesijskog lovstva, za što je nagrađen raznim odlikovanjima i bronzanom lovačkom značkom. Od 2001. godine Halid ima i diplomu

počasnog člana. Njegove organizacione sposobnosti su doprinjele da su u njegovom mandatu kao predsjednika Sekcije „Memići“ izgrađeni brojni lovnotehnički objekti, među kojima je i lovačka kuća na lokalitetu Pandurice.

Njegovim stopama su krenuli sin Safet i unuk Enis, dakle i treća generacija Mehmedovića koji su lovci. Halid je ljubav prema lovu prenio i na sina i na unuka, koji su među kolegama lovcima izuzetno cjenjeni i poštovani jer su do sada opravdali očev i djedov ugled. Oni su svjetao primjer i dokaz da se ljubav prema prirodi i divljači može prenositi sa koljena na koljeno.

Sredinom juna, u sklopu planiranih kinoloških aktivnosti SLD TK, održana je redovna smotra lovnih pasa u LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić. Poštujući naredbe i preporuke Kriznog štaba Ministarstva zdravstva TK u vezi s pandemijom Korona virusa, smotra je održana na dvije lokacije, ispred lovačkog doma u Šibošnici i lovačke kuće u Čeliću. Ocijenjeno je oko 40 pasa, a sudili su kinološke sudije Delić Eldar i Mehanović Faruk.

Faruk Mehanović

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Ocjena lovačkih trofeja

U isto vrijeme dok se održavala smotra lovnih pasa, aktivna je bila i Komisija za ocjenu trofeja LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić. Ocijenili su veliki broj trofeja odstrijeljene divljači u protekloj lovnj sezoni, a od velikog broja izuzetno lijepih i kvalitetnih trofeja istakao se trofej rogova srndaća u rangu srebrne medalje s 117, 4 boda, odstrijeljen u okolini Šibošnice, čiji je strijelac Bešić Muhamed.

Faruk Mehanović

LOVOČUVAR

Lovočuvar je zaštitnik lovišta i lova, čuvar i prijatelj divljači. O njegovim informacijama i sposobnostima ovisi provođenje lovnogospodarskih projekata

Prema zakonskim propisima, korisnik lovišta je dužan organizirati lovočuvarsku službu, u skladu s lovnogospodarskom osnovom, odnosno godišnjim planom gospodarenja lovištem i na način koji je ovisan o veličini, konfiguraciji i otvorenosti lovišta. Poslove lovočuvarske službe obavlja lovočuvar. To je osoba koja čuva lovište i, kroz uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova, sudjeluje u provođenju lovnogospodarske osnove. Tokom obnašanja svoje dužnosti, lovočuvar mora imati na sebi lovočuvarsku uniformu te značku i iskaznicu, čime dokazuje svoj identitet i svoje službene ovlasti. Lovočuvarsku službu vrše lovočuvari kao službene (ovlaštene) osobe zaposlene u lovištu. Lovočuvari obavljaju dužnost naoružani lovačkim oružjem, u uniformi sa službenom oznakom „Lovočuvar“, a jedno i drugo je dužan osigurati korisnik lovišta. Lovočuvar može biti osoba koja je završila najmanje III stepen srednje škole (šumarske, poljoprivredne ili veterinarske struke), s položenim lovačkim i lovočuvarskim ispitom, koja je zdravstveno sposobna za poslove predviđene za to radno mjesto i koja ispunjava uvjete za nošenje oružja te druge uvjete utvrđene zakonom i aktima korisnika lovišta. Lovočuvar posjeduje legitimaciju lovočuvara koju izdaje korisnik lovišta

pregleda vozila i druga sredstava za prevoz i prenošenje stvari za koja postoji osnovana sumnja da se njima prevozi, odnosno prenosi ulovljena divljač, dijelovi ulovljene divljači ili trofeji divljači • da pregleda ulov i sredstva za lov, i da utvrdi je li lov obavljen u skladu s propisima • da privremeno oduzme i bez odgađanja preda ovlaštenom tijelu ulov, sredstva za lov te druge predmete pronađene u lovištu, ako postoji osnovana sumnja da su upotrijebljeni ili bili namijenjeni izvršenju kaznenog djela ili prekršaja koji se odnosi na lov, ili da su nastali ili pribavljeni izvršenjem takvog kaznenog djela ili prekršaja; • da odstranjuje ranjenu i bolesnu divljač • da izvještava o pojavi bolesti ili uginuću divljači te o opasnosti od elementarnih nepogoda. Lovočuvar je dužan osobi od koje je oduzet ulov, psi i drugi predmeti za lov, izdati potvrdu o oduzimanju. S privremeno oduzetim sredstvima korisnik lovišta ne može raspolagati (uništiti, prodati, predati, zamijeniti i sl.), do okončanja prekršajnog postupka ili postupka pred drugim mjerodavnim tijelom. Zapisnik i potvrda o oduzimanju sredstava za lov koriste se u prekršajnom postupku kao dokaz uz prijavu za pokretanje prekršajnog postupka koji podnosi ovlaštenu lovni inspektor ili oštećeni. Zahtjev za pokretanje sudskog postupka za bespravan lov i načinjenu štetu na divljači i lovištu podnosi korisnik lovišta na temelju izvještaja, prijave lovočuvara i drugih službenih osoba. A osoba koja je zatečena sa sredstvima za lov u lovištu dužna je, na zahtjev lovočuvara, pokazati odobrenje za odstrjel, odnosno lovačku kartu i ispravu kojom se utvrđuje njezin identitet, i omogućiti pregled ulova, sredstava za lov, pregled vozila i drugih sredstava za prevoz i prenošenje stvari.

Ovlasti

Lovočuvar ima sljedeće ovlasti: • da od osoba zatečenih u lovištu sa sredstvima za lov zahtijeva da pokažu odobrenje za odstrjel, odnosno lovačku kartu i druge isprave kojima se utvrđuje njihov identitet • da zahtijeva osobne isprave od osoba zatečenih u vršenju prekršaja ili kaznenog djela koje se odnosi na lovstvo i od osoba za koje postoji osnovana sumnja da su izvršile takvo djelo ili prekršaj, ako ne može na drugi način utvrditi njihov identitet • radi pronalazjenja predmeta kojima je izvršen prekršaj ili kazneno djelo koje se odnosi na lovstvo, da

Lovočubar je dužan voditi službenu knjigu. Ovlaštenja i dužnosti lovočubara su utvrđeni su članom 76. Zakona o lovstvu FBiH („Sl. novine FBiH”, br. 4/06.), ugovorom s korisnikom lovišta i lovnogospodarskom osnovom. Prije stupanja na dužnost, lovočubar ili lovočubar volonter potpisuju izjavu da će se u svom radu pridržavati propisa o lovstvu, zakona i kodeksa lovaca, da će savjesno i nepristrano vršiti povjerenu im dužnost i da će čuvati i štiti divljač.

Obaveze

Lovočubar obavlja i sljedeće poslove u skladu sa Zakonu o lovstvu • u skladu s dobijenim nalogom, odstrjelom i drugim dopuštenim načinima i sredstvima smanjuje broj nezaštićenih vrsta divljači, pasa i mačaka koje se bez kontrole kreću lovištem • odstrjeljuje u lovištu pse koji se bez kontrole, odnosno bez odobrenja korisnika lovišta nalaze u lovištu, a udaljeni su više od 200 metara od stambene ili neke druge zgrade • sprečava lov sa psima sa kojima je zabranjeno loviti • odstreljuje ranjenu ili bolesnu divljač i u vrijeme kad je lov zabranjen • vrši odstrel divljači u skladu s godišnjim planom gospodarenja lovištem • obavještava, bez odgađanja, korisnika lovišta o bolesti i uginuću divljači ili o opasnosti od elementarnih nepogoda (poplave, požari, snježni nanosi i dr.) • pregleda, održava i čuva lovne i lovnotehničke objekte u lovištu • sprečava uništavanje i prisvajanje mladunčadi, uništavanje i kvarenje legla zaštićene divljači te uništavanje i kvarenje gnijezda i jaja zaštićenih vrsta divljači • sprečava svaku pojavu nedopuštenog lova (krivolov i lovokrađa) • sprečava i prijavljuje osobe koje se neovlašteno kreću lovištem s puškom ili drugim sredstvima za lov, odnosno sa psima • kontrolira imaju li sudionici u lovu propisane isprave i dozvolu za lov te odgovarajuće oružje i naboj • nadzire, kontrolira i štiti cjelokupnu divlju faunu u lovištu • vodi dnevnik rada i u njega unosi sva zapažanja u lovištu tijekom obavljanja svoje dužnosti • podnosi izvještaj o utvrđenim nepravilnostima, u roku od 48 sati • surađuje sa lovnim inspektorima i tijelima javne sigurnosti • po potrebi, sudjeluje u radu fazanerije • obavlja i druge poslove određene aktima korisnika lovišta. Osim navedenih obveza, lovočubar je dužan: • poznavati granice i cjelokupnu površinu lovišta koje mu je povjereno na čuvanje • biti stalno i potpuno upoznat sa stanjem lovišta i divljači u njemu • pratiti reprodukciju divljači i razvoj mladunčadi u lovištu • pratiti zdravstveno stanje divljači • pratiti dolazak, prolazak i odlazak ptica selica, i od svake odstrijeljene ptice koja je prstenovana, prsten s potrebnim podacima dostavljati korisniku lovišta; • pratiti migracijska kretanja divljači u lovištu i, radi ishrane i zaštite divljači; utvrđivati njezina zimovališta • podnositi izvještaje o svemu navedenom. Lovočubar se u obavljanju svoje dužnosti može koristiti lovačkim oružjem za provođenje smjernica lovnogospodarske osnove, a u skladu

sa Zakonom o lovstvu FBiH, Zakonom o oružju i propisa donesenih na temelju tih zakona. Lovočubar ima iskaznicu i značku lovočubara koju izdaje Savez, preko korisnika lovišta. Savez dostavlja korisniku potreban broj iskaznica i značaka za lovočubare, u skladu s evidencijom o položenim lovočubarskim ispitima te potreban broj formulara zapisnika i potvrda. Obveza lovočubara je kontinuirano educiranje iz svih područja koja su vezana za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači.

Lovočubar Ibro Memić

„Neupučeni i zluradi, obični ljudi pa i lovci pomisle, a neki i na sav glas nipodaštavaju posao lovočubara. To su oni koji nisu osjetili ili ne znaju osjetiti miris borova, šumskih jagoda, šapat i fjučkanje vjetra kroz lišće, slavujevu pjesmu, žubor potoka, stisak zime... Oni ne znaju koliko je lijep i odgovoran posao lovočubara pa nikome ne zamjeram. Ljepotu i humanost ovog posla sam prvi put osjetio prije 11 godina, od kada obavljam dužnost lovočubara u LD „Husić Mustafa Čektao“ Sapna. Još kao mlad lovac bio sam akter skoro svih akcija uređenja lovišta, zaštite divljači, njihove prihrane u ekstremnim zimskim uslovima. Taj entuzijizam nije ostao nezapažen u mom LD pa su predložili, a kasnije, kao najboljeg kandidata, izabrali za ovu časnu dužnost. Posao lovočubara je lijep, pošten i odgovoran, a zahtjeva pamet, volju, fizičku kondiciju i ljubav prema prirodi i divljači. Radeći, doživio sam i lijepih i teških trenutaka. Iskoristio sam priliku da fotografišem rijetku pticu Zlatnu vugu, da spasim i pustim

u prirodu surog orla koji je zalutao u naše krajeve, spasim našu plemenitu divljač... Biti na terenu nije puklo šetanje po šumi. Svakodnevno u prirodi posmatram životinje, evidentiram im broj, stanište, kretanje, migracije, sprečavam krivolov, sklanjam zamke krivolovaca, kontrolišem lovce, njihove dokumente, sve evidentiram, dokumentujem u skladu s odredbama Zakona o lovstvu, a to su izvještaji, fotografije, često i prijave protiv neodgovornih lovaca koji ne poštuju zakonsku proceduru. Odstrel je dio lova, ali lov nije samo pucanje. Tu je i kontrola ima li divljač dovoljno hrane u hranilicama, soli u solištima, posmatranje njihovog kretanja, uočavanje pojave bolesti kod njih i puno još toga što podrazumijeva zaštitu i uređivanje lovišta, gajenje i zaštitu divljači. Da bi lovočubar uspješno obavio svoje zadatke neophodna mu je pomoć lovaca, ali svakako ne onih koji u lovočubaru vide svog najvećeg neprijatelja. U tom smislu je još jedan važan posao lovočubara i općenito lovočubarske službe, a to je podizanje nivoa sportske, etičke i ekološke svijesti lovaca da bi se kod svih izazvala odgovornost za zaštitu i čuvanje divljači“, riječi su Memić Ibre, lovočubara u LD „HMČ“ Sapna.

Direktno mjesto njegovog profesionalnog rada je šuma, za vrijeme svih godišnjih doba, praćeni kišom, suncem, snijegom, vjetrom, danju i noću. Lovočubar Memić kontrolira i učestvuje u puštanju fazanske i zečije divljači u lovište, unošenju hrane i punjenju hranilica, uređenju lovnotehničkih objekata..., a ono što ga još izdvaja u svim tim bitnim aktivnostima u bogaćenju lovišta, unapređivanju i afirmiranju lovstva jeste njegov dar i volja da spašava divljač u nevolji. Svjestan da krivolov ugrožava gazdovanje lovištima, provođenje zakona i siromaši šume autohtonim divljim životinjama, lovočubar Memić posebnu pažnju i vještinu pokazuje u suzbijanju krivolova i u saradnji s policijom pronazi i prijavljuje krivolovce, koji ne biraju način i oružje da dođu do mesa i trofeja. Njegova odvažnost, posvećenost i poznavanje terena je u svemu od presudnog značaja.

RASE PASA ILEGALNE U SVIJETU

Određene rase pasa u različitim dijelovima svijeta smatraju se preopasnim i nepoželjnim za čuvanje i korištenje. Neki misle da su ti psi po prirodi agresivni i da ih je teže dresirati, a u nekim zemljama posjedovanje tih rasa čak je zabranjeno i kažnjivo. Ovih 10 vrsta smatra se najilegalnijima u svijetu.

Kanarski mastif (Canary Mastiff)

Presa Canario je relativno rijetka, robusna rasa. Tradicionalno se koristili za čuvanje stoke. Izuzetno su predani vlasniku ali su vrlo sumnjičavi prema strancima. Kanarski mastif je izuzetno opasan u pogrešnim rukama. Ova agresivna rasa je ilegalna je u Australiji i na Novom Zelandu.

Rotvajler

Rasa je dobila ime po njemačkom gradu Rotvil (crvena vila). Ovi psi su cijenjeni zbog svojih izuzetnih radnih sposobnosti. Izrazito su snažni i razigrani. Ukoliko ih se ne dresira pravilno mogu postati agresivni. Zbog toga su zabranjeni u Poljskoj, Portugalu, Rumuniji i Irskoj.

Tosa Inu

Tosa je neustrašiva, divovska, japanska rasa koja se uglavnom uzgaja za borbe te mogu biti veoma teški, snažni i opasni. Također su i veoma zaštitnički nastrojeni. Ilegalni su u mnogim evropskim državama poput Austrije i Ujedinjenog Kraljevstva.

Doberman

Doberman je jedna od najoštrijih i najnepoželjnih vrsta pasa u SAD-u. Nije ga lako dresirati i ne slaže se najbolje s nepoznatim ljudima i psima. Poštuje i sluša samo jednog vlasnika. Smatra se da je ovaj pas nastao ukrštanjem devet rasa: njemačkih pinčeva, tirinških ovčara, njemačkih ptičara, rotvajlera, engleskih hrtova, beaucerona, mastiffa, boksera i manchesterskog terijera.

Fila Brasileiro

Fila Brasileiro, Brazilian Mastiff imaj reputaciju izvrsnog psa čuvara. Uzgajan je da čuvaj krda pa su neprijateljski nastrojeni prema svakoj potencijalnoj meti. Kad jednom napadne nemoguće ga je zaustaviti. Ima instinkt za lov velike divljači. Zabranjen je u Ujedinjenom Kraljevstvu i Norveškoj.

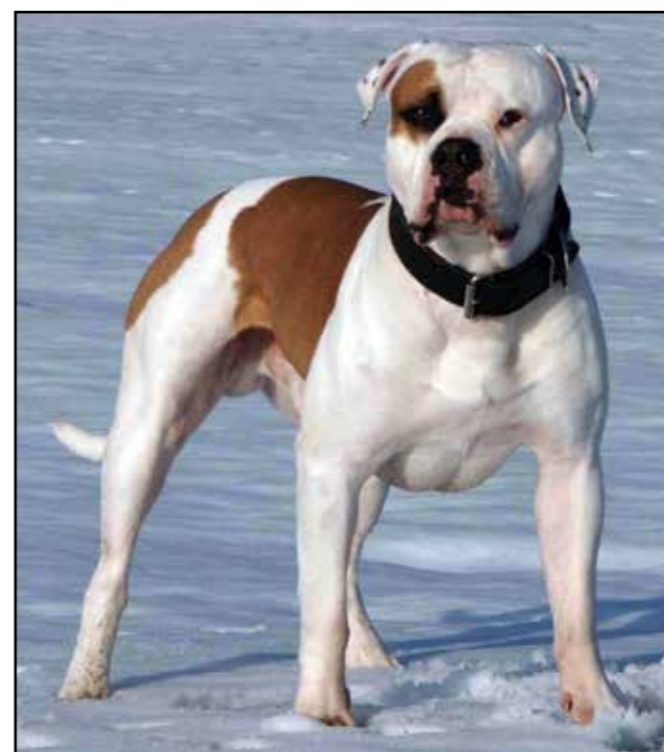
Argentinska doga (Dogo Argentino)

I ovi mišićavi psi imponantnog stasa su druželjubivi i uživaju u porodičnim aktivnostima, ali im je teško uspostaviti kontakt sa nepoznatim ljudima. Trenira ih se za borbe. Mnogi lovci su počeli koristiti ovu rasu u lovnne svrhe. Rasu je priznala Federacion Cinologica Argentina 1964., FCI ju je priznao 1973., a Američki Kinološki Klub 1. 1. 2020. godine. Zabranjen je u najmanje 10 zemalja, poput Portugala i Australije.

Američki buldog (American bulldog)

Američki buldog, ili Ambul, lovačka je ovčarska rasa psa, a koristi se i u borbi protiv bikova i drugih velikih životinja. Buldog znači „bik pas“. Izrazito su vezani uz svoje vlasnike. Jako su snažni i imaju izražen instinkt za čuvanje. Nemoguće ga je iznenaditi. Okretan je i izdržljiv. Poznat je po tome što može skočiti visoko. Ne slažu se ni sa kim osim sa svojim vlasnicima i mogu biti izrazito opasni. Zabranjeni su u Danskoj i Singapuru.

Tibetanski mastif (Big Splash)

Ova pasmina jedna je od najskupljih te izgleda poput lava. Odlični su psi čuvari, ali su zabilježeni mnogi slučajevi u Kini kad su ovi psi napali i ozlijedili ljude zbog čega su tamo u određenim pokrajinama zabranjeni.

Kavkaski ovčar (Кавкасиури Нагази)

Može biti jako velik i težak i može se reći da je prava „zvijer“. Treniran je da čuva domaće životinje. Reagira na prijateljstvo pa stoga može biti vrlo opasan.. Ima jako dug životni vijek. Zabranjen je u mnogim zemljama pa čak i u onoj iz koje potiče, Gruziji.

Pitbull

Američki pit bul terijer je nastao početkom XX vijeka u Velikoj Britaniji ukrštanjem starih rasa engleskog buldoga i engleskog terijera. Pitbull su vrsta koja se najviše vezuje uz agresivno ponašanje i mišićavost. Iako neki misle da se ovi psi rađaju zli i agresivni, to nije istina jer su umiljati i pogodni za porodicu. Ipak, ilegalni su u mnogim državama širom svijeta, pogotovo u SAD-u.

LOVAČKI VICEVI

Ide lovac Mujo s prskalicom po selu i prska po cesti, po kućama, po vrtovima, njivama... Ljudima bi čudno pa pozovu policiju.

Pita ga policajac:

- Jel' ba Mujo, što ti to prskaš toliko uokolo?

- Pa prskam sredstvo protiv krokodila.

- Ali, bolan, ovdje nema krokodila! drekne policajac iznenađeno.

- Naravno da nema kad ja prskam.

Na to će policajac:

- Onda ću ja narediti da je prskanje obavezno, moraju svi prskati da nam ovdje krokodili ne dođu i ne pojedu djecu.

Nedugo, naredba stiže i cijelo selo je od Muje kupovalo sredstvo protiv krokodila i prskalo sve uzduž i poprijeko.

Mujo postade bogat, a k tome dobi i orden za zaštitu djece.

Čak je i na ulazu u selo osvanula tabla: Mujino selo, Mujo prijatelj djece.

Nekome je to sredstvo koje je Mujo smučkao uništilo kukuruz, nekome ubilo kravu, nekome dijete obolilo od neke čudne bolesti... ali sve je to bilo manje štetno nego da krokodili pojedu djecu. I niko nije smio ništa ni pitati, ni posumnjati jer u selu se prska pa nije viđen ni jedan krokodil.

* * *

Dva lovca u lovu:

- Jel' bolan, šta ćemo za ove napasti, stalno neke bolesti, te sida pa svinjska i ptičija gripa i sad ova Korona?

- Mene to ne zabrinjava, nisam peder, ne jedem svinjetinu, ne letim, a i ne pušim.

* * *

Lovac Mujo kupio cigarete i dok ih otvara primjeti napomenu na kutiji: Pušenje uzrokuje impotenciju.

Vrati do trafike i obrati se prodavaču:

- Jarane, jel' mogu ja zamijeniti ove cigarete za one što piše: Pušenje uzrokuje rak pluća.

* * *

Vratio se policajac iz noćne smjene u 2 ujutro, umjesto u 6. Polako se se u mraku skinuo i uvukao se u krevet. Žena nije spavala:

- Dragi boli me glava, nisam spavala nikako, da li bi bio dobar da skokneš do apoteke i kupiš mi aspirin!?

- Naravno draga! reče policajac i pipajući okolo po mraku obuče se i ode do apoteke. Tamo ga apotekarka čudno pogleda i upita:

- Jeste li vi Mujo, policajac iz komšiluka?

- Jesam.

- A što ste danas u lovačkoj uniformi?

* * *

Mujo i Suljo bili u lovu. Bili u šumi nekoliko sati i uhvati ih oluja. Sklone se u najbliže selo i zamole zgodnu i očito imućnu domaćicu, koja im je otvorila vrata, da kod nje prenoće.

- Ma znam da je oluja, ali nedavno sam ostala udovica pa će ljudi svašta pričati ako prenoćite u kući.

- Ne brinite, reče Mujo, mi ćemo prespavati u štali, a čim se vrijeme popravi, odlazimo.

Žena pristane i njih dvojica prespavaše u štali. Ujutro se vrijeme popravilo i oni krenuše. Ostatak vikenda su uživali u lovu.

Oko devet mjeseci kasnije, Mujo je iznenađeno dobio pismo od nekog advokata. Jedva je shvatio da se radi o advokatu one domaćice udovice.

Zovne Sulju i pita:

- Čuj, sjećaš se one zgodne udovice kod koje smo prespavali kad nas je u lovu uhvatila oluja?"

- Da, sjećam se.

- Jesi li ti možda usred noći ustao i posjetio udovicu?

- Pa, jeeesam, reče Suljo mucajući, shvativši da ga je Mujo prokužio.

- I, jesi li se možda predstavio mojim imenom umjesto da joj kažeš svoje?

- Da, jesam, izvini jarane, a što pitaš?

- Nedavno je umrla i sve mi ostavila.

* * *

U kineskom lovačkom restoranu čovjek naruči gulaš. Kad se najeo, pita konobara:

- Izvrstan je ovaj gulaš. Kako se zove, lovački?

- Nije, nego je indijski gulaš."

- Zašto indijski gulaš?"

- Pas se zvao Maharadža.

* * *

Da bi pomogao kolegi lovcu, gazda ga zaposli u svojoj trgovini. Prvi dan ga gazda nadgleda. Ulazi kupac:

- Imate li eksera osmice?

- Nemamo, nažalost.

Kupac ode. Gazda to posmatrao i kaže:

- Trebao si reći da imamo sedmicu, mala je to razlika skoro isto, da ne gubimo kupca.

Drugi dan ulazi neka žena i pita imaju li toalet papira.

- Nemamo gospođo, ali imamo šmirgl papir, to vam je skoro pa isto.

* * *

U lovu razgovaraju dvojica kolega, komšija:

- Komšo, kako kod tebe paradajz svake godine crven, a kod mene zelen?

- E, vidis, ja se skinem go ispred paradajza i on od stida pocrveni. Probaj i ti.

Poslije izvjesnog vremena, sretnu se oni ponovo u lovu i drugi upita za efekt.

- Vala, paradajz nešto i nije pocrvenio ali su zato krastavci narasli ko nikad.

* * *

Kaže lovac jaranu u lovu

- Al će biti mesine ako ulovimo srndaća!

- Ma ja sam vegeterijanac!

- Ozbiljno, nije moguće?!

- Jesam, jesam, ali iz druge ruke.

- Kako to?

- Zec jede kupus i mrkvu a ja jedem zeca, srndać pase travu a ja jedem srndaća i tako to, dakle ja sam vegeterijanac iz druge ruke.

* * *

Mijo po drugi put bio na lovačkom ispitu i opet pao.

Objašnjava on:

- Naravno da sam pao, ista Komisija, ista pitanja!

* * *

Šapuću dva lovca na čeki :

- Znam te odavno a ne znam šta ti žena radi?

- Žena mi je muzičarka.

- A koji instrument svira?

- Ma ne svira, muze krave!

* * *

Grupa lovaca razgovara o dijete. Jedan deblji koji je neuspješno bio na nekoliko dijeta:

- Ja sam na NATO dijete. Odsiječem krišku hljeba i NA TO stavim svega!

Drugi ništa manji od prvog lovca:

- Ja sam na kupus dijete. Jedem sve osim kupusa!

* * *

Lovac na kvizu

- Prvo pitanje je lako za vas s obzirom da ste lovac: Ko je najbolju čovjekov prijatelj?

- Može li mala pomoć?

- Ima četiri noge!

- Krevet, moj konačan odgovor.

* * *

Naruči lovac riblju čorbu u restoranu, donese mu konobar a ovaj se žalio:

- Kakva je ovo riblja čorba a nigdje ribe?

- Pa jesi li kad vidio lovca u lovačkom gulašu?

* * *

Tri lovca oko logorske vatre razgovaraju o poklonima za godišnjicu braka:

Prvi:

- Ja sam svojoj ženi kupio nešto od 0 do 100 za 7 skundi.

- Šta ti je to?

- Porše jarane.

Drugi:

- Nije to ništa ja sam svojoj kupio od 0 do 100 za 5.2 sekunde.

- Šta je to?

- To ti je jarane Ferari.

Treći

- E ja sam mojoj kupio od 0 do 100 za samo 1 sekundu."

- E to vala ne može, šta ti je to?

- Vaga moj jarane, vaga.

Fazan

*Nutricionističke prednosti
zdravog mesa divljači*

Jesenski lov na fazana lovci čekaju cijelu godinu. O fazanima sve znaju, LOVAC je često pisao, primjerice o tome kako je ova atraktivna lovna ptica s četiri mjeseca spremna za odstrjel, o vrstama, načinu života, o tome kako se fazani uglavnom love skupnim tehnikama lova (prigon, pogon i kružni lov) te pojedinačnom tehnikom pretraživanja sa psima, o tome kako je najuspješniji način lova na fazana pretraživanjem sa psima ptičarima, a ovaj tekst je posvećen karakteristikama nemasnog mesa divljači, mesa fazana kao alternativni mesu pilića i načinima uzgoja fazana sa stajališta nutricionističke prednosti.

Osnovne karakteristike mesa divljači

Osnovno je razlikovati meso krupne i sitne divljači, a pogotovo treba razlikovati meso divljači koja je slobodno živjela u prirodi od mesa uzgojene divljači. Meso divljači je interesantno zbog svojih specifičnih organoleptičkih karakteristika te znatne nutritivne vrijednosti s velikim udjelom proteina, vitamina i minerala te malim udjelom masti i holesterola, ali i činjenice da se zbog načina prehrane, života u slobodnom prostoru i genetskog nasljeđa svrstava među najzdravije namirnice. Zbog svog povoljnog sastava meso divljači predstavlja namirnicu izvrsne hranjive vrijednosti. Spada u takozvana mršava mesa, jer sadrži malo (do 2%) masti (lipida), dok je udio proteina u mesu preko 20%, a posebna karakteristika je dobra probavljivost, koja

je posljedica povoljnijeg aminokiselinskog sastava. U masti divljači niži je sadržaj zasićenih masnih kiselina, a viši sadržaj nezasićenih masnih kiselina u odnosu na domaće preživače. Udjel holesterola je različit i neposredno povezan s načinom prehrane. U pravilu je meso divljači većeg sadržaja vode što ovisi o mnogo čemu. U mesu divljači ima i važnih vitamina, posebno vitamina B skupine, a od mineralnih tvari najviše kalcija i fosfora.

Sastav mesa pernate divljači (fazana)

Danas je sve učestaliji uzgoj divljači na farmama, pa se tako neke vrste divljači tokom cijele godine ili određenog perioda uzgajaju na umjetni način. Tipičan primjer je pernata divljač koja se uzgaja uglavnom za potrebe reprodukcije i uzgoj mladunčadi. Mlade životinje se prodaju kao pilići ili ostaju u tovilištima do određene starosti i tjelesne mase, te se zatim puštaju u lovišta. Pernata divljač se hrani specijalnim krmnim smjesama, ovisno o fiziološkim potrebama svake vrste i kategorije, koje sadrže žitarice, kvasac, ekstrahiranu prekrupu, pšenične posije i odgovarajuće dodatke vitamina i minerala. Međutim, bez obzira na svrhu uzgoja, pernata divljač u tovilištima je jako osjetljiva i potrebno joj je osigurati kvalitetnu higijenski ispravnu hranu te uravnoteženost obroka, posebice proteina i minerala. Najbitniji sastojci mesa pernate

divljači su proteini i masti, ali da za razliku od proteina sadržaj masti ovisi o vrsti pernate divljači, njenoj kondiciji, dobi, spolu te anatomskej lokaciji. Meso divljači je visokokvalitetna i nezamjenjiva namirnica po pitanju izvora proteina u prehrani ljudi. Hemijski sastav mesa divljači varira u zavisnosti od vrste, uhranjenosti, što zavisi od sezone odstrjela, od staništa, kao i još mnogo čemu. Život pernate divljači (fazana) u prirodi prati niz poteškoća kroz sva godišnja doba. To se odnosi na opskrbu hranom, parenjem, nesjenjem jaja, uzgoja mladunčadi, bježanje od 15 prirodnih neprijatelja i nezaštićenost od nepovoljnih klimatskih uvjeta. Takve poteškoće nemaju fazani uzgojeni u ograđenim sustavima držanja (fazanerijama), koju karakterizira redovita kvalitetna prehrana (krmna smjesa) fazana, zaštićenost od nepovoljnih vremenskih prilika i prirodnih neprijatelja. Razna istraživanja usporedbe biološke vrijednosti mesa fazana uzgojenih u prirodi i u fazanerijama pokazala su da su divlji fazani imali viši udio vode, proteina i Ca, a manji udio masti i time nižu energetske vrijednost u odnosu na fazane uzgojene u fazanerijama. Rezultati istraživanja su ukazali da kvalitet mesa fazana uzgojenih u prirodi ima veću biološku vrijednost od mesa fazana uzgojenih u fazanerijama a time i prednost u ljudskoj prehrani.

Meso fazana kao alternativa mesu pilića

S nutritivnog stajališta, meso fazana predstavlja važnu alternativu pilećem mesu. Istraživanjem je dokazana biološka vrijednost mesa fazana jer je bogat izvor proteina i sadrži nizak udio masti. Međutim, literatura pruža dosta referenci koje se odnose na kakvoću mesa peradi, dok meso divljači nije tako temeljito proučavano. Većina dostupne literature izvještava o mesu pilića kao značajnoj animalnoj namirnici u prehrani ljudi. Zbog visoke nutritivne vrijednosti, prije svega visokog sadržaja proteina, a relativno niskog sadržaja masti, ova vrsta mesa ubraja se u dijetetske proizvode. U bijelom mesu pilića ima oko 24% proteina, 0,6% masti, 74 % vode i 1,2% pepela. Bijelo meso odnosno prsno mišićje pilića sadrži više proteina, K, Mg, zasićenih i polinezasićenih omega 3 masnih kiselina od mesa bataka. Također, hemijski sastav prsnih mišića tovnih

pilića sadrži više proteina i ukupnih minerala, posebice fosfora od mesa bataka. Studije o kakvoći mesa fazana pokazuju visok udio proteina (24,6%; 26%). Navedene vrijednosti istraživanja potvrđuju da je meso divljači značajan izvor proteina s niskim udjelom masti (0,6-1% masti u prsnom mišiću fazana). Viši udio proteina povezan je s nižim udjelom vode i masti. Dakle, meso fazana bogato proteinima (najvažniji sastojak mesa s nutritivnog i tehnološkog stajališta) i s niskim udjelom masti može biti dobra alternativa pilećem mesu.

Načini uzgoja fazana sa stajališta nutricionističke prednosti

Divljač uzgojena u otvorenom lovištu primjer je izvora hrane koja je minimalno opterećena čovjekovim uticajem i ima znatnu nutricionističku prednost i vrijednost. Osnova prirodnog uzgoja fazana je stvoriti što bolje prirodne uvjete za njihov život i opstanak. Cilj je uzgojiti što brojniju, zdravu divljač, dobrih nasljednih svojstava. Za pravilan uzgoj i održanje važno im je osigurati mir u lovištu, prehranu i prihranu, dovoljno zaklona, pitku vodu i izbor odgovarajućeg prirodnog staništa. Prirodni uzgoj fazana kao lovne divljači odvija se u lovištima s pravilno uređenim remizama, čiji je cilj da mu osiguravaju raznu hranu, zaštitu i mir tokom cijele godine. Zimi, kad je prehrana fazana otežana, potrebna je dohrana pa se stoga u lovištu prave hranilišta. U izgrađenim hranilištima, koje treba redovito puniti i kontrolirati te čistiti od ostataka stare hrane, izlaže se zrnata hrana (kukuruz, zob ili grahorica). Fazanima je prijeko potrebna i voda pa ju je također potrebno osigurati u dovoljnim količinama podizanjem pojilišta. Kao i dohranjivanje fazana, važno je i osiguranje zaklona u nizinskim lovištima s velikim površinama bez šuma i grmlja pa se u tu svrhu podižu remize, odnosno određena se površina zasađuje grmljem i drvećem.

Kombinirani uzgoj se primjenjuje u krajevima gdje se u vrijeme intenzivnog gniježdenja koka, jaja skupljaju i stavljaju pod kvočke koje kvocaju. Svrha njihovog uzgoja je podizanje broja fazanske divljači na periferiji lovišta, uz prilagođavanje staništu i uvjetima prehrane prije ispuštanja. Kontrolirani uzgoj divljači u uzgajalištima sve je učestaliji pa se tako neke vrste divljači tokom cijele godine ili određenog perioda uzgajaju na umjetni način. Uzgoj u kontroliranim uvjetima se provodi kako bi se postigla optimalna veličina populacije fazana u lovištima. Bez obzira na svrhu uzgoja, za dobivanje kvalitetnih fazana u zatvorenom načinu uzgoja potrebno je osigurati adekvatan tretman tokom uzgoja te posebno brinuti o načinu ishrane i gustoći naseljenosti. Potrebno je osigurati kvalitetnu hranu koja će zadovoljiti fiziološke potrebe vrste i kategorije. Međutim, kako se radi o proizvodnji mesa divljači, koje je namijenjeno prehrani ljudi, treba na isti način, kao i kod mesa i mesnih prerađevina dobivenih od domaćih životinja, poštivati sve

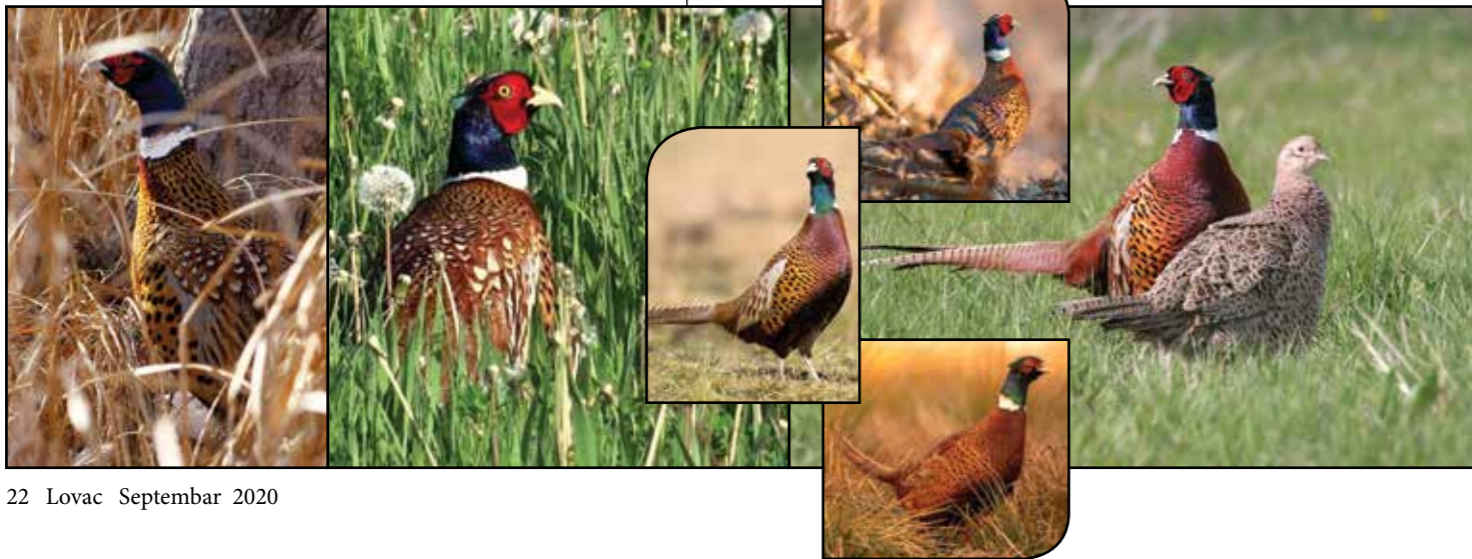

principe sigurnosti dobivenih namirnica. Kontrolirani uzgoj zahtjeva velike investicije jer su sami uređaji vrlo skupi (volijere, inkubatori, valionici itd.) te stručno osoblje. I dalje se ovaj način uzgoja najuspješnije primjenjuje kod fazana

U umjetnom uzgoju u fazanerijama, tj. volijerima, pod stručnim nadzorom je uzgoj matičnih jata, nesenje jaja, valjenje pilića i na kraju odstrjel odraslih fazana. Takav način uzgoja se temelji na uzgoju većeg broja fazana na malom prostoru. U uzgajalištima se formiraju jata fazanskih nesilica početkom marta, ovisno o vremenskim prilikama. Izabrane jedinke se stavljaju u zimovnike koji su kultivirani i koji su prošli fazu „odmora“, a ujedno su to i volijere za nesenje i u njima fazanke borave do kraja nesenja. Ishrana matičnog jata počinje istodobno sa smještajem u zimovnike i ona se provodi isključivo koncentratom za fazanske nesilice s 20% proteina. Dnevno jedna nesilica pojede oko 60 g koncentrata. Volijere za uzgoj pernate divljači karakterizira željezna konstrukcija obložena žicom, dimenzije 2x8 m te su manjim dijelom natkrivene za zaštitu od nevremena. U volijere se obično smješta jedna porodica u omjeru 1:7(6). Fazanke u prosjeku snesu 40-60 jaja koja je potrebno svakodnevno skupljati i potom pravilno uskladištiti u dobro izoliranu prostoriju s osiguranom izmjenom zraka, pri nižim temperaturama (+16°C) te ukoliko stoje duže potrebno ih je okretati. Zatim se jaja iz skladišta prebacuju u inkubatore te ih je prije ulaganja potrebno dezinficirati.

Inkubacija fazanskih jaja traje ukupno 24 dana, 21 dan se drže u predvalioniku a potom se prebacuju u valionik. Temperatura zraka u predvalioniku i valioniku iznosi 38°C, ali uz različitu relativnu vlažnost u predvalioniku od 60%, a u valioniku preko 70%. Nakon izvaljenja fazanski pilići se moraju osušiti, a potom prebaciti u prvu fazu uzgoja u trajanju od 14 dana. Fazanski pilići se prebacuju u prethodno očišćene, dezinficirane i zagrijane baterije. Tu se pilići hrane starterom s 28% proteina. Nakon dvije sedmice uzgoja u prvoj fazi, pilići se sele u drugu zgradu u kojoj su posebni boksovi koji imaju ispuste pored zgrade. Tu se pilići svakodnevno ispuštaju u ispuste kako bi se polako privikli na život u prirodi. U ovoj drugoj fazi uzgoja pilići se hrane koncentratom grover s 22-24% proteina. Nakon završetka druge faze uzgoja pilića slijedi izlazak pilića iz zatvorenih prostorija čime započinje treća faza uzgoja. Na otvorenom se pilići prebacuju u posebno pripremljene volijere koje su podijeljene u nekoliko dijelova, u potpunosti natkrivene i zatvorene žicom. Pilići se prvo smještaju pod krov, a zatim se puštaju po cijelom prostoru te se na taj način privikavaju na samostalni život u prirodi. U ovoj fazi pilići se hrane koncentratom finišer s 19% proteina. U volijerama pilići se zadržavaju 35-50 dana starosti, a s 50-60 dana starosti mogu se ispuštati u lovišta. Također, u ovoj fazi uzgoja pilići se ostavljaju u volijerama do 12 sedmica starosti i nakon toga se prodaju.

K. Lukić

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići

Nekin posljednji grah

Lovci Lovačkog društva „Zelemboj“ Banovići, odnosno članovi sekcija „Grad“ i „Grivice-Bučik“, okupili su se u okviru priprema za prvi ovogodišnji lov na srndaća, održan 13 i 14. juna. Na par dana prije, Niho i Šele s džipom su pripremili drva za lovni dan. Tako je taj dan, s obzirom da će u lovu biti oko 40 lovaca, dogovoreno da se kupe dva janjeća ražnja i da se kuha grah. Za kuhanje graha i kupovinu potrebnih namirnica zadužen je Lisičić Nezir zv. Neko, a Muris za spremanje jagnadi. Ostali lovci Zijo, Nurčo, Ramiz, Muhamed, Šele, Akšam, Niho su pomagali u pripremi i sječi drva. Lisičić Nezir je bio vlasnik firme „Liskotral“ doo u Banovićima i jedan od vrijednih i uglednih privatnika i lovaca u Društvu. Taj dan je izvršio sve pripreme za kuhanje lovačkog graha u kotliću za oko 40 lovaca. Tu večer, poslije dolaska s čeka, svi lovci su jeli Nekin odličan grah i čuvenu rakiju jabukovaču, ohlađenu u obližnjem izvoru. Bilo je i onih lovaca

koji su imali nekih obaveza pa su htjeli ranije da odu kući, ali ih je Neko, kroz šalu, zadržao govoreći da nema nikome kući dok ne proba grah. Neko je poslije večere, u subotu, oko ponoći, otišao na vikendicu da prenoći s namjerom da ujutro ide na jutarnju čeku. Neko je ustao, požalio se lovcu Ešefu da mu nije dobro i odmah je doživio udar. Dok je stigla hitna pomoć već je bilo kasno. Svi su bili u šoku i tuži i naravno da nikome nije bilo do lova. Tužna sudbina je htjela da prilikom otvaranja lova na srndaća četrdesetak lovaca Društva jede posljednji grah sjajnog lovca i druga Lisičić Nezira Neke.

Mihret Herić

IN MEMORIAM

Bečić Halil
(1946. - 2020.)

Nakon kraće bolesti, u Teočaku, krajem juna, prestalo je da kuca srce našeg počasnog člana Halila. Cijeli život je bio oličenje dobrote, poštenja, časti i bosanske jednostavnosti. Još u mladosti je postao zaljubljenik prirode, plemenite lovačke vještine i lovačkog druženja. Lov je bio njegov teren, a teočanske šume je poznavao i čuvao kao vlastitu kuću. Bio je uzor kolegama u svemu što se tiče lova i prehrane divljači. Uvažavan, poštovan i cijenjen u Društvu živio je skromno, uvijek i iznova radujući se lovnim danima i druženju sa kolegama u Sekciji „Bilalići“. Nekoliko sedmica prije bolesti učestvovao je u izgradnji lovačke čeke podno čuvenog Grebena s pogledom na rodne mu Bešiče i okolne šume. Nažalost, završetak izgradnje čeke nije dočekao ali su njegove kolege taj posao završile u spomen na rahmetli Bešič Halila i njegovog rahmetli kolegu Bešič Eseda. Čeka je nazvana „Grebena-Rođaci“.

LD „Teočak“ Teočak

Mehikić Mujo
(1948. - 2020.)

Kao član i bivši sekretar LD „Zelemboj“ Banovići, naš Mujo je obavljao razne dužnosti, od predsjednika Sekcije, lovovode Sekcije do sekretara Društva gdje se najduže i zadržao. Kao dugogodišnji sekretar dao je veliki doprinos u radu Društva i razvoju lovstva, radi čega je dobio razna odlikovanja, zahvalnice, zlatnu značku i diplomu počasnog lovca. Poštovan kao ljubitelj prirode, lova i druženja zauvijek će ostati u sjećanju svih lovaca koji ga poznaju, a posebno članova Sekcije „Grad“. Neka mu je laka zemlja bosanska.

LD „Zelemboj“ Banovići

Knežević (Mijo) Miro zv. Mirko
(1953. - 2019.)

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić prije godinu dana je ostalo bez izuzetno dobrog, vrijednog i uglednog člana. Obavljao je razne dužnosti u Društvu, od predsjednika i lovovode LS „Šibošnica“. Dobitnik je raznih priznanja i odlikovanja a za u napređenje lovstva je 2018. dobio zlatnu značku od SLD TK. Upamtimo ga kao humana čovjeka punog ljubavi prema lovu, prirodi, druženju, pomaganju i edukovanju pripravnika. Nedostajat će svim lovcima u Društvu, a posebno lovcima Sekcije „Šibošnica“. Neka mu je vječna slava i mir.

LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Malkočević (Kadraga) Himzo
(1952. - 2020.)

Krajem jula je redove LD „Tuzla“ zauvijek napustio naš Himzaga, kako smo ga iz milja zvali. Za svoj dugogodišnji rad u Društvu i doprinos razvoju lovstva odlikovan je bronzanom značkom. Kao dobar i uzoran drug, vrijedan, pošten lovac i domaćin ostat će nam zauvijek u sjećanju, a posebno članova Sekcije „Lipnica“. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Tuzla“ Tuzla

Lisičić Nezir zv. Neko
(1963. - 2020.)

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići, Sekcija „Grad“, iznenada su ostali bez vrijednog i uglednog člana, našeg Nezira. Rahmetli Neko je bio uzoran, volio je lov, druženje, prirodu. Svojim zalaganjem je zaslužio poštovanje. Svim lovcima, a posebno članovima LS „Grad“ će nedostajati njegova smirenost, staloženost, veselost i iskazivanje poštivanja kolega. Neka mu je laka zemlja bosanska.

LD „Zelemboj“ Banovići

